

ОПТИМІЗАЦІЯ ДІЇ МЕХАНІЗМУ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Мешков А.В.

Донецький національний технічний університет

Проаналізовано динаміку і тенденції інвестиційних процесів в Україні у 1990-2005 роках, розкрито сутність механізму здійснення інвестиційного процесу. Визначено місце аналітичних процедур у даному механізмі

Сучасний стан української економіки проявляє ряд нагальних проблем, вирішення яких має особливу важливість при переході до розвинутих ринкових відносин. Велика кількість негативних процесів, свідчить про необхідність використання дієвих інструментів, які повинні бути спрямовані на подолання вад економічної системи. Це, в першу чергу, пов'язано з ефективним застосуванням наявних ресурсів матеріального, кадрового, часового і фінансового характеру, а також використанням заходів з їх додатковим залученням. Особливо слід відмітити, що обмеженість будь-яких ресурсів може бути обумовлена різноманітними характеристиками, але недостатність фінансів автоматично зменшує можливості щодо залучення решти ресурсів. Через це велику вагу набуває залучення капіталу і відпрацювання механізму здійснення інвестиційної діяльності з метою оптимізації економіко-господарських процесів як на окремих підприємствах, так і у державі в цілому.

За думкою більшості економістів, що займалися дослідженням даної проблеми, загальна потреба економіки України у капіталі складала в останні роки близька двохсот-трьохсот мільярдів гривень. Після величезного спаду обсягу інвестицій з 1990 по 1997 рік з 1998 року інвестиції у порівнянних цінах постійно зростали, але у зіставленні з початком 90-х років реальний їх обсяг суттєво зменшився.

У 2003 році загальний обсяг інвестицій у основний капітал склав близько 51 011 млн. грн., що у порівняльних цінах 1996 року дорівнює 24 097 млн. грн. Темпи приросту інвестицій (у порівняльних цінах) у цьому році набагато перевищили усі

показники, що спостерігалися за останні шість років підвищення обсягів капіталовкладень (31,3 %). Якщо б ця тенденція збереглася, то вже у 2007 році обсяги інвестицій перевищили б показники кінця 80-х – початку 90-х років минулого сторіччя.

На даний час розміри інвестування в економіку країни знаходяться приблизно на рівні 1993-1994 років. Середній щорічний приріст інвестицій у 1998 – 2003 роках склав 13,65 %. Якщо б додатна динаміка інвестицій залишалась на тому ж рівні, то обсяги капіталовкладень, що спостерігалися на початку кризи інвестування в 1990 році були б досягнуті у 2010 році. Згідно з Посланням Президента України до Верховної Ради України Європейський Вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002 – 2011 роки, розділом IV "Етапи соціально-економічних перетворень і кількісні параметри зростання" щорічний темп росту інвестицій в основний капітал не повинен бути нижчим за 10-12 %%. Якщо ж він опиниться на нижній припустимій межі, обсяги інвестування 1990 року до кінця 2011 року не будуть отримані (тільки у 2012 році).

Але досвід господарювання в Україні показує, що динаміка залучення коштів не є стабільною. 2004 рік закінчився з ще більшим відносним приростом інвестицій, а загальний обсяг їх склав 75,7 млрд. грн. Втім, нові дані за наступний 2005 рік свідчать про вкрай негативну тенденцію – за перші три квартали 2005 року обсяг капіталовкладень дорівнював 51,5 млрд. грн. Таким чином, середні інвестиції за квартал склали біля 17,2 млрд. грн. Якщо і четвертий квартал 2005 року закінчиться з приблизно такими ж обсягами вкладання коштів, то вперше за останні вісім років Україна отримає зниження даного показника відносно попереднього року.

Все вище відзначене свідчить про незадовільність дії системи залучення капіталу в українську економіку. Отже, в першу чергу слід чітко визначити відповідні етапи здійснення інвестиційних процесів, їх послідовність і сутність. Підприємство і власник капіталу мають особисті сподівання щодо результатів перспективної інвестиції. Інвестор оцінює рівень інвестиційної привабливості потенційних підприємств-реципієнтів, а останні, в свою чергу, розглядають можливі умови залучення капіталу. Тільки при збігу їх інтересів стає можливим здійснення процесу інвестування (рис. 1).

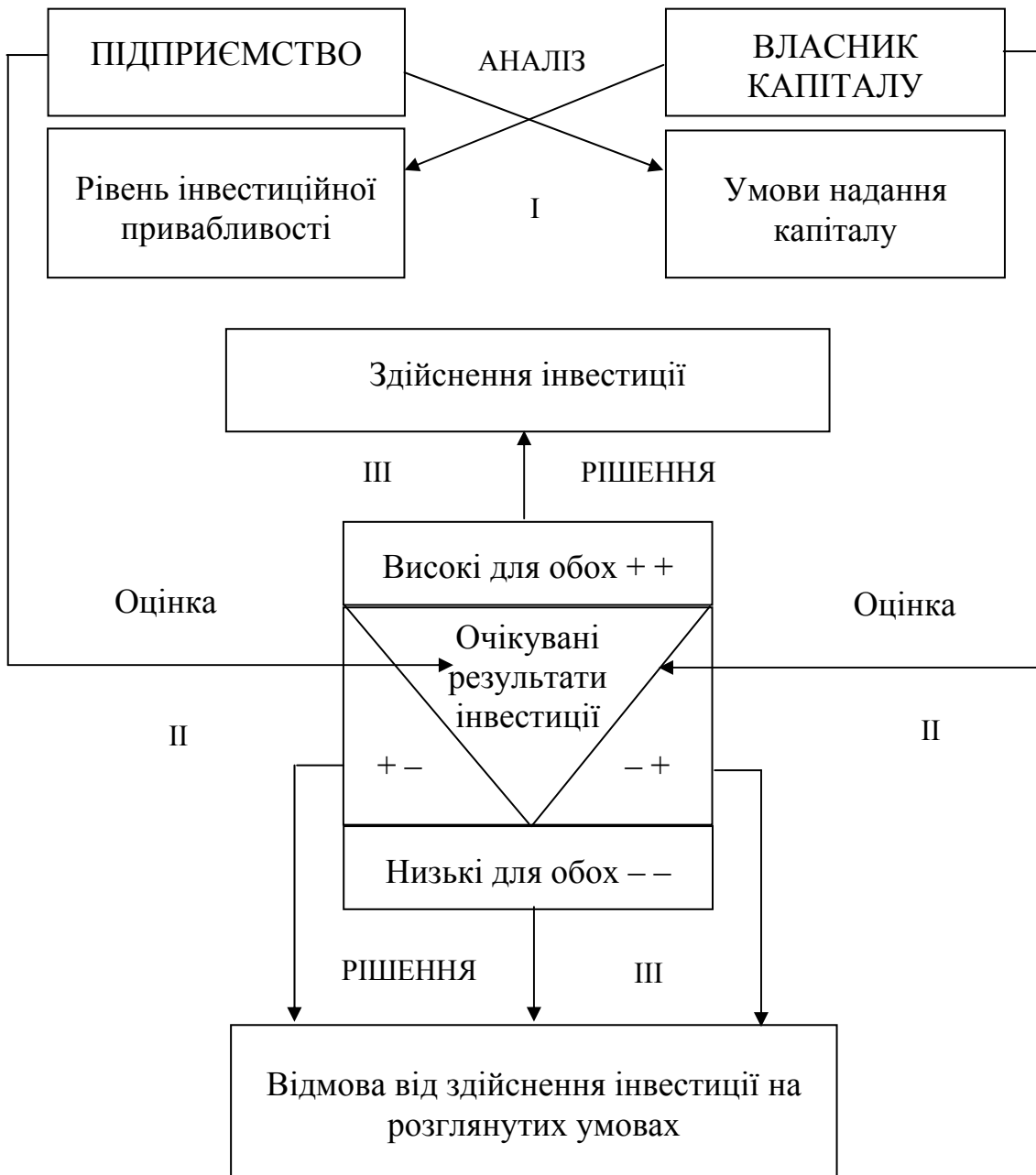

Рис. 1. Механізм здійснення інвестиційного процесу

Особливу важливість у наведеному механізмі набувають аналітичні процедури. Оцінка інвестиційної привабливості є сполучною ланкою між етапом аналізу та етапом прийняття рішень про вкладання коштів. Виділення самостійної процедури оцінки додає пояснюючий характер аналізу і сприяє його злиттю з управлінням, у тому числі із прийняттям рішень. Основною її метою є синтез узагальнюючих висновків щодо діяльності суб'єктів господарювання. Для надання можливості прийняття управлінського рішення кінцева оцінка повинна базуватись на інтегральному (узагальнюючому) показнику.

Таким чином одним з важливіших засобів оптимального досягнення цілей інвестування, є налагодження дії механізму залучення і впровадження інвестицій. Основною його метою є залучення капіталу у потрібному обсязі на взаємовигідних для інвестора і реципієнта умовах, що забезпечується у результаті синтезу узагальнюючих висновків, розроблених на базі ретельного планування впровадження етапів інвестиційного процесу.